

Ghid de conformitate cu legea concuvenței

17 decembrie 2014

Angajamentul Veolia

Majoritatea țărilor în care compania noastră activează a adoptat legi și norme privind libera concurență. Aceste legi și norme contribuie la promovarea confruntării puternice, dar echitabile, între companii din același sector de activitate.

Consider că toate activitățile comerciale ale Grupului sunt exercitate în conformitate strictă cu aceste legi și norme.

Cunoașterea insuficientă a acestor legi și norme ar putea expune Veolia, precum și persoanele fizice implicate, unor riscuri foarte grave. Consecințele ar putea produce, atât prejudicii financiare Grupului, cât și atingeri aduse imaginii și reputației. Acesta este motivul pentru care Veolia se așteaptă ca toți angajații săi să respecte în mod constant aceste reguli și toate recomandările stabilite în Ghidul de etică. Din acest motiv, vă solicit, în plus față

de punerea în aplicare integrală a acestor legi și norme, să le distribuiți și să facilitați înțelegerea acestora, precum și aplicarea lor sistematică.

În special, este necesar – acesta fiind scopul prezentului document – ca fiecare angajat să încerce să identifice zonele în care pot apărea dificultăți în ceea ce privește legea concurenței și, în astfel de cazuri, să consulte superiorul direct și departamentul juridic al companiei, fără ezitare.

Programele de informare și de formare oferite de companie în ultimii ani sunt, prin urmare, un instrument important, contribuind la asigurarea respectării principiilor legii concurenței de către toți angajații Veolia.

Respectarea legii concurenței oferă un avantaj suplimentar – alături de creativitate, performanță tehnică, forță de vânzări și flexibilitate în a răspunde cerințelor clienților – deoarece ne permite să rămânem demni de încrederea clienților noștri, pe viitor, și să obținem noi contracte.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Antoine Frérot', written in a cursive style.

Antoine Frérot, Președinte și Director General al Veolia Environnement

Introducere

Legea concurenței există în majoritatea țărilor în care operează Veolia¹.

Prevederile legii concurenței pot varia de la o țară la alta și se încadrează în diferite sisteme juridice, însă toate au ca scop asigurarea comportamentului jucătorilor economici de pe piață și a structurii piețelor astfel încât să asigure concurență eficientă în interesul general al tuturor.

În general (și, în special în Uniunea Europeană și în America de Nord), încălcările legii concurenței sunt aspru sancționate. Există mai multe sancțiuni posibile apli-

cabile corporațiilor, precum și persoanelor fizice care comit astfel de încălcări.

Pentru corporații, sancțiunile pot fi amenzi, suspendarea sau excluderea de la contracte guvernamentale, precum și sancțiunile civile (anularea acordurilor, daune, interdicții), în special, ca urmare a acțiunilor colective. În cazul persoanelor fizice, se pot aplica sancțiuni penale (plata amenzilor de către persoanele fizice sau chiar pedeapsa cu închisoarea). Normele de natură penală sunt detaliate pentru Veolia în Ghidul „*pentru gestionarea și minimizarea expunerii la risc penal în operațiunile Grupului*”.

¹ Termenul Veolia face referire la toate entitățile asociate Grupului.

Condamnările pentru încălcarea legislației în domeniul concurenței pot fi, de asemenea, foarte nocive reputației și imaginii firmei, în special prin intermediul rețelelor sociale.

În general, legislația în domeniul concurenței dintr-o anumită țară se aplică imediat ce o tranzacție sau o practică intră în vigoare pe teritoriul său. Astfel, managerii și companiile care aparțin unui grup internațional pot fi supuși riscului de încălcare a legislației în domeniul concurenței dintr-o țară în virtutea unui act sau a unei tranzacții decise sau efectuate în afara țării respective.

Normele privind concurența nu trebuie să fie considerate exclusiv constrângeri; acestea se pot aplica, de asemenea, în favoarea companiei noastre prin oferirea de oportunități de concurență și prin facilitarea accesului la noi piețe. Veolia poate fi afectată de practicile anticoncurențiale ale concurenților, ale furnizorilor sau ale clienților săi și de denunțuri. Prin urmare, pentru a permite Veolia să își exercite totalitatea drepturilor conferite de lege, este important să știți cum să identificați astfel de situații.

Acest ghid a fost elaborat de Grupul Veolia și se aplică pentru fiecare dintre entitățile sale. Obiectivul său principal este să permită fiecărui angajat al Grupului să înțeleagă principalele reguli ale legii concurenței, în scopul de a identifica mai bine riscurile care se nasc din încălcarea lor, pentru a evita situațiile de neglijență și pentru a profita de oportunitățile descrise anterior. Acest ghid nu a fost conceput pentru a înlocui legislația în vigoare din fiecare țară în care Veolia este prezentă, prezentul ghid putând suferi modificări la nivel local.

Carteluri: Acorduri, practici concertate

Acordurile și practicile concertate dintre doi sau mai mulți concurenți, al căror scop sau efect reprezintă o restrângere clară a concurenței, sunt interzise de legea concurenței și se sancționează foarte aspru.

Pentru a sancționa încălcările acestei interdicții, nu este necesară verificarea existenței unui acord formal, scris: pe baza analizei documentelor confiscate, orice autoritate de concurență sau jurisdicție poate deduce existența unui „cartel” din schimburile informale dintre părțile implicate (e-mailuri, rapoarte de conversații telefonice etc.), precum și din modul în care părțile interesate se comportă una cu cealaltă.

Principalele situații în care v-ați putea găsi sunt următoarele:

1.1/ Cartelurile între concurenți

Acordurile între concurenți privind prețurile, listele de prețuri, rabaturi sau orice alte condiții de prestare a serviciilor (sau produse) constituie o încălcare deosebit de gravă a dreptului concurenței.

Același lucru se aplică acordurilor conform cărora concurenții au în comun anumite piețe (geografice sau de servicii/produse) sau anumite tipuri de clienți. Prin urmare, este interzisă agrearea (în mod formal sau informal) partajării unei zone geografice sau rezervarea unei anumite activități sau a unui anumit tip de client – în întregime sau parțial – de către un anumit operator.

1.2/ Fraudarea unei proceduri de licitație

În ceea ce privește contractele guvernamentale sau contractele private, se interzice schimbul de informații între solicitanți în timpul procesului de licitație și, de asemenea, li se interzice coordonarea ofertelor acestora în orice mod.

Manipularea ofertelor poate lua diferite forme, cum ar fi oferte mai puțin competitive în mod artificial (oferte de acoperire) sau, cu excepția unei justificări explicite și clare, incapacitatea de a prezenta o ofertă pentru o anumită procedură de ofertare.

1.3/ Schimbul de informații sensibile din punct de vedere comercial între concurenți, în special atunci când participă la activitatea organizațiilor profesionale sau a asociațiilor comerciale

Este permisă subcontractarea sau gruparea momentană de firme pentru o anumită ofertă. Cu toate acestea, crearea unui grup de licitare sau organizarea unei subcontractări nu trebuie utilizată ca mijloc de împărțire a pieței (de exemplu: subcontractarea sistematică a unei părți de ofertă la o firmă care nu a fost selectată de către ofertant) sau în scopul de a bloca accesul la piață concurenților (de exemplu: clauza unui acord de grup care limitează accesul la licitație). Se va acționa cu atenție sporită atunci când gruparea include cea mai mare parte a operatorilor de pe piață, putând astfel limita concurența reziduală și facilita schimbul de piață.

Pentru a participa la grupuri de licitare sau pentru a recurge la subcontractare, firmele trebuie să fie în măsură să prezinte justificările tehnice, economice sau de altă natură care le-au determinat să acționeze într-un anumit mod² (complementaritatea competenței sau a resurselor, economia de mijloace, distribuirea riscurilor ...).

² În cazul proceselor de ofertare din Franța, schimburile de informații cu privire la crearea unui grup sau a unui acord de subcontractare vor fi declarate în timpul ofertării, chiar dacă acestea nu și-au îndeplinit scopul. În cazul unui eșec în stabilirea unui grup de ofertare, este interzis ca societățile respective să dețină oferte separate, cu excepția cazului în care nu au schimbat informații care pot afecta independența ofertelor acestora (spre exemplu, schimb de informații cu privire la prețuri) și informează contractantul cu privire la un astfel de schimb.

Orice schimb de informații comerciale sensibile sau confidențiale între concurenți este interzis; acesta include prețuri, liste de prețuri, rabaturi sau reduceri, cota de piață, volumele și valorile producției sau ale serviciilor (sau ale vânzărilor), producția sau serviciile estimate (sau vânzările).

Schimbul de informații este și mai dăunător atunci când se referă la conduita viitoare, decât atunci când este vorba de prețurile observate sau de serviciile (sau vânzările) efectuate într-o perioadă anterioară.

Deoarece concurenții se întâlnesc cu astfel de ocazii pentru a discuta problemele din sectorul lor economic, participarea la organizații profesionale sau asociațiile comerciale constituie o sursă majoră de risc în domeniul dreptului concurenței. Riscul provine, nu numai din întâlnirile oficiale, ci, de asemenea, și, probabil, mai presus de toate, din schimburile informale care pot avea loc în afara discuțiilor oficiale.

Prin urmare, trebuie să limitați, cât mai mult cu putință, participarea în organizații profesionale sau grupuri de asociații profesionale în care puteți găsi principalii operatori. În plus, ar trebui să vă abțineți de la orice schimburi informale cu reprezentanții concurenților în afara întâlnirilor asociației profesionale.

În cazul unui schimb de informații confidențiale protejate de secretul de afaceri în cadrul ședinței unei asociații de comerț, părăsiți imediat ședința, asigurându-vă că plecarea și dezaprobarea dumneavoastră sunt notate în procesul verbal al ședinței.

1.4/ Coluziunea și „buna înțelegere”

Parteneriatele între concurenții existenți sau potențiali, cu sau fără crearea unei filiale comune, cu scopul de a desfășura o activitate comună sau un proiect, de multe ori ca răspuns la o licitație industrială sau în scop de cercetare, în vederea dezvoltării unui produs nou sau a penetrării unei pieți noi, împreună, sunt deseori în favoarea progresului economic și a bunăstării consumatorilor. Cu toate acestea, anumite acorduri sau anumite clauze ale acestora pot denatura concurența.

Legalitatea oricărui proiect de parteneriat între concurenți necesită o evaluare de la caz la caz, în funcție de poziția lor pe piață, de scopul acordului și de clauzele contractuale. Această analiză complexă ar trebui să fie făcută de către departamentul juridic al Grupului cu ajutorul managerilor de proiect.

1.5/ Acorduri verticale

Acordurile sau practicile concertate între un operator și furnizorul său sau clienții (relații verticale) poate constitui, de asemenea, o restricție competitivă, în anumite condiții. Astfel, aceste acorduri trebuie să fie evaluate, de la caz la caz, și vor primi aprobare prealabilă.

- **Clauza de exclusivitate**

În principiu, se interzice Veolia să acorde exclusivitate unui furnizor de servicii (sau unui vânzător de bunuri cu amănuntul). Cu toate acestea, trebuie remarcat faptul că, indiferent de problema compatibilității acestuia cu legislația în domeniul concurenței, recomandările interne Veolia descurajează exclusivitatea cu privire la furnizori.

Referitor la legislația în domeniul concurenței, clauzele de exclusivitate sunt evaluate de la caz la caz: ele sunt valabile în cazul în care sunt îndeplinite anumite condiții (în special în ceea ce privește domeniul de aplicare al acestora, durata acestora, care trebuie să fie limitată, și poziționarea părților interesate pe piețele relevante). Această procedură cheie internă nr.13 „Conformitatea cu legea concurenței” poate fi accesată pe pagina de intranet, la secțiunea juridică.

- **Clauza de competitivitate, numită și clauza „engleză” pentru achiziții**

În cadrul unei astfel de clauze, un furnizor se angajează să își adapteze oferta la cea mai favorabilă ofertă pentru un furnizor concurent.

Aceste clauze duc la creșterea transparenței pieței (prin comunicarea ofertelor concurente) sau permit unui furnizor să își elimine concurenții și, prin urmare, pot fi indicatori ai cartelurilor sau ai abuzurilor de poziție dominantă.

- **Clauza „clientul cel mai favorizat”**

Această clauză permite unui client să solicite furnizorului său, în vederea obținerii unor condiții mai favorabile, să apeleze la alți clienți.

În anumite circumstanțe, aceste clauze pot avea efecte anticoncurențiale și sunt considerate nule.

Abuzul de poziție dominantă

2.1/ Definiție

Conceptul de „poziție dominantă” nu înseamnă neapărat că firma în cauză este singurul furnizor de pe piață, ci indică faptul că, în această piață, are puterea de a controla prețurile sau a exclude concurenții. În general vorbind, și chiar dacă criteriile de evaluare sunt multiple, se va considera că o corporație deține o poziție dominantă, de îndată ce aceasta deține o cotă de piață de peste 40% din piața de servicii și/sau o piață de desfacere într-o anumită zonă geografică.

Deținerea unei poziții dominante nu este interzisă, în sine, cu condiția ca o astfel de poziție să fie achiziționată și menținută sau îmbunătățită exclusiv prin concurență cu alte firme „pe fond”, și anume, datorită calității produselor sau serviciilor sale și datorită unei eficiențe economice sporite.

Cu toate acestea, deținerea unei poziții dominante duce la existența unei „responsabilități speciale” care revine firmelor privind concurența loială pe piețele în care această poziție dominantă este exercitată, precum și pe piețele vecine.

Prin urmare, anumite practici care sunt acceptabile pentru firmele non-dominante sunt interzise pentru firma dominantă, deoarece acestea sunt considerate a atrage „abuzul de poziție dominantă”.

În anumite configurații de piață (oligopol/duopol), mai multe firme pot deține împreună o „poziție dominantă colectivă”.

2.2/ Exemple de practici care constituie abuzuri

În ceea ce privește firmele dominante în cauză, legea concurenței interzice următoarele practici: prețurile excesive sau agresive, refuzul de a presta servicii (sau vânzări), servicii conexe (sau vânzări), exclusivitatea impusă furnizorilor sau clienților, sau dreptul de prioritate excesivă sau potrivire cu oferta concurenților, clauza clientului celui mai favorizat (care permite unui client să solicite furnizorului său, în vederea obținerii unor condiții mai favorabile, să apeleze la alți clienți), programe de loialitate, practici discriminatorii, denigrare, etc.

Concentrații (fuziuni, achiziții și asocieri în participațiune, etc.)

Legea concurenței controlează, atât comportamentul companiilor de pe piațe, cât și tranzacțiile efectuate de societăți, ceea ce afectează însăși structura piețelor: aceasta este problema „controlului concentrărilor”.

Scopul controlului normelor de concentrații este păstrarea echilibrului competitiv pe piață prin prevenirea concentrării puterii economice, dând naștere sau consolidând, astfel, o poziție dominantă care ar putea împiedica, în mod semnificativ, concurența efectivă.

În majoritatea țării unde există un control al concentrărilor există obligația de notificare prealabilă înainte de efectuarea unei tranzacții atunci când concentrația prevăzută depășește un anumit prag, sub sancțiunea aplicării de amenzi mari. Prin urmare, este imperativ, în toate cazurile, să se consulte departamentul juridic în domeniul legii concurenței și să se urmeze procedura internă a Grupului aplicabilă privind gestionarea și notificarea tranzacțiilor de concentrare. Această procedură-cheie internă nr. 12 poate fi accesată pe pagina de intranet, la secțiunea juridică.

Ajutorul de stat

Uniunea Europeană a pus în aplicare reglementări pentru a controla „ajutoarele de stat”, adică orice avantaje acordate de entități guvernamentale, autoritățile administrației publice locale sau orice entități publice sau prin intermediul resurselor publice, care ar putea împiedica deschiderea piețelor naționale în cadrul Uniunii Europene.

Orice proiect de ajutor de stat trebuie să fie comunicat Comisiei Europene de către Statele Membre înainte de a fi pus în aplicare.

Contribuțiile de stat pentru „compensarea serviciilor publice” (sau alte servicii de interes economic general), care nu sunt excesive, nu sunt considerate ajutor de stat și, atunci când valoarea lor este decisă în cadrul unei proceduri de liberă concurență, acestea sunt considerate a fi adecvate.

Există, de asemenea reglementări care autorizează anumite tipuri de ajutoare (pentru protecția mediului, cercetare...).

Ajutoarele ilicite trebuie să fie rambursate firmei beneficiare. Prin urmare, se va proceda cu atenție și se va consulta departamentul juridic cu privire la orice întrebare privind ajutorul de stat.

Controlul comunicării interne și externe

Este obligatorie, nu numai respectarea legii concurenței, ci, de asemenea, se vor lua măsurile necesare pentru a evita orice situație care ar putea duce la suspectarea unui comportament incorect în mod eronat.

În acest sens, este esențial un control strict al comunicării interne și externe.

Este o greșeală comună să se presupună că nu este posibilă urmărirea comunicațiilor verbale până la autorul lor sau că scrierile care par în întregime informale sau personale (cum ar fi note scrise de mână făcute pe marginea unui document, note post-it, jurnale și e-mailuri) nu pot da naștere unor consecințe relevante din punct de vedere legal. Jurisprudența este plină de exemple de scrieri găsite în dosarele companiilor care, la prima vedere, ar putea părea inofensive. În acest sens, aplicarea unei ștampile cu mențiunea „personal”, „confidențial” sau „secret” pe un document este o măsură de precauție recomandată, deși, rareori, previne obținerea documentului în cursul unei investigații sau procurarea acestuia în timpul procedurilor penale.

Notele informale sau personale pot trezi suspiciunea unui anchetator, atunci când acestea ating, pe scurt, informații care sunt delicate din punct de vedere al legii concurenței, fără a-și indica în mod explicit sursele. Prin urmare, este esențial să se facă referire în mod explicit la legitimitatea surselor de informare (altele decât concurenții), precum și la destinația acestora (îmbunătățind eficiența economică a societății).

Aceeași prudență este necesară în domeniul comunicării externe, pentru a nu trezi suspiciuni eronate cu privire la conformitatea acțiunilor Veolia cu legea concurenței. Se va acorda o atenție specială comunicațiilor destinate piețelor financiare.

Este necesară consultarea departamentului juridic al Grupului pentru aviz prealabil, înainte de orice comunicare delicată.

De asemenea, trebuie remarcat faptul că, în cadrul Uniunii Europene, orice corespondență între avocat și client este considerată ca fiind confidențială, în anumite limite. Această protecție nu se aplică comunicării între un avocat intern și alte persoane din cadrul firmei sau cu terțe părți.

Recomandări practice

Pentru a asigura respectarea dispozițiilor legii concurenței și pentru a evita orice riscuri de sancțiuni pentru societate sau persoanele fizice, în general:

- Trebuie să evitați orice contact cu reprezentanții operatorilor concurenți;
- În cazul unei întâlniri, trebuie să verificați legitimitatea întâlnirii respective (asociație, sindicate, acord cu subcontractanții sau de grupare, de exemplu) și să vă asigurați că discuția nu conduce la alte teme;
- Trebuie să interziceți orice schimb de informații sensibile și/sau confidențiale;
- Consultați-vă cu superiorul ierarhic și departamentul juridic al Grupului înainte de a accesa orice proiect care implică relații cu un concurent (subcontractare, grupare, parteneriat) și în cazul neclarităților cu privire la legitimitatea unei situații;
- Prezentați departamentului juridic al Grupului orice proiect de contract care include clauze de exclusivitate (a se vedea procedura-cheie internă nr. 13, conformitate cu legislația în domeniul concurenței, disponibilă pe pagina de intranet, la secțiunea juridică), clauze de neconcurență, clauze engleze, reduceri sau orice condiții care pot fi abuzive.

Pentru a nu trezi suspiciuni sau pentru a nu da impresia încălcării legii concurenței (în special în cazul unei anchete), asigurați un control strict al comunicațiilor interne și externe ale companiei.

În cazul unui proiect de achiziție sau de fuziune, cesionarea sau crearea unei asocieri în participațiune, consultați procedura-cheie internă nr. 12 a Grupului pentru concentrații, care este disponibilă pe pagina de intranet, la secțiunea juridică.

Pentru a beneficia de avantajele oportunităților oferite de Veolia prin intermediul legii concurenței: trebuie să conștientizați întotdeauna faptul că legea concurenței se aplică și concurenților, clienților și furnizorilor și că aceasta ar putea oferi o cale de dezvoltare a activităților Veolia sau pentru compensare, în conformitate cu o decizie de sancțiune, condamnând în special furnizorii necinstiți sau beneficiind de deschiderea unor noi piețe.

Programul de conformitate cu legea concurenței

Pentru a asigura respectarea legii concurenței de către angajații săi și pentru a preveni riscurile legale referitoare la normele de concurență, Veolia a stabilit de mai mulți ani o procedură-cheie internă nr. 13 pentru conformitate cu legea concurenței, ceea ce necesită: implicarea activă a tuturor, în special a managerilor, punerea în aplicare a procedurilor și a recomandărilor de grup, monitorizarea legală intensă și implementarea modulelor de instruire.

Acest program include organizarea de audieri ale concurenței. Astfel de audieri, care sunt pedagogice, constau în (i) cursuri de formare în legea concurenței departamentul și avocați specializați, ambii în strân-

să colaboreze și (ii) situații din viața reală în timpul interviurilor individuale între avocați și anumiți angajați.

Scopul acestor audituri este să permită Veolia:

- Asigurarea respectării regulilor stabilite în acest Ghid de către angajați;
- Identificarea eventualei prezențe a oricărui document care poate dezvălui o încălcare a normelor explicate în acest Ghid în fișierele profesionale.

Abaterile dovedite prin încălcarea regulilor stabilite în acest ghid ar putea duce la sancțiuni disciplinare prevăzute de normele interne.

În conformitate cu normele de colectare și prelucrarea datelor, angajații beneficiază de dreptul de a accesa, a modifica și a corecta datele care îi vizează și care au fost colectate în timpul auditurilor prin contactarea departamentului lor de resurse umane, la nivel local, sau a ofițerului de protecție a datelor (DPO), în funcție de legile locale de protecție a datelor aplicabile.

Pentru compania Veolia Environnement SA, dreptul de acces poate fi exercitat la adresa: **access-right-group.dpo@veolia.com**

Veolia Environnement
38, avenue Kléber - 75799 Paris Cedex 16 - Franța
www.veolia.com